

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Gospodăriei Țărănești „Brodescu V.” privind rambursarea subvenției acordate, încasarea dobânzii de întârziere, penalității,

împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 06 septembrie 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de chemare în judecată împotriva Gospodăriei Țărănești „Brodescu V.” privind încasarea subvenției acordate în sumă de 1 351 425 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 49 990,24 lei, a penalității în sumă de 233 135,62 lei cât și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în anul 2014, Gospodăria Țărănească „Brodescu V.” a beneficiat de sprijin financiar conform măsurii 3 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare nr.3-P/14050R1511 și, astfel, la 29 iulie 2014 aceasta în calitate de beneficiar și autoritatea contractantă Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură au încheiat contractul de acordare a sprijinului financiar nr.1511, prin care potrivit pct. 3.2, reclamanta s-a angajat să acorde sprijin financiar pârței în mărime de 351 425 lei.

A menționat că în urma efectuării investigațiilor cu deplasarea la fața locului, grupul de lucru creat prin ordinul nr.12 din 06 februarie 2017, a depistat că investiția nu este utilizată conform destinației, iar golurile în plantație constituie 65%.

A invocat că potrivit pct.37 din Regulamentul cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.135 din 24 februarie 2014, beneficiarul de subvenții destinate înființării plantațiilor pomicele, nucifere, viticole, de arbuști fructiferi și

căpșuni, inclusiv pentru sistemele anti-îngheț și instalațiile anti-grindină nu este în drept să le înstrăineze, să le caseze sau să le defrișeze și nici să abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, cu excepția cazurilor de forță majoră.

Astfel, pârta pe lângă faptul că a încălcat prevederile Regulamentul de subvenționare pentru anul 2014, a încălcat și clauzele contractului de acordare a sprijinului financiar nr.1511 din 29 iulie 2014, deoarece era obligată să asigure utilizarea la destinație a obiectului investiției, să întrețină obiectul investiției în conformitate cu cele mai bune practice în domeniul vizat, să respecte pe toată durata contractului condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare ce au stat la baza autorizației cererii acordate a sprijinului financiar, să informeze autoritatea contractantă, fără întârziere, într-un termen de cel mult 10 zile despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului, să notifice autoritatea contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării.

A susținut că în urma neconformităților constatate, prin notificarea nr.101/07 din 29 iunie 2017, a declarat rezoluțiunea contractului de acordare a sprijinului financiar nr.1511 din 29 iulie 2014 și a solicitat restituirea integrală a subvenției acordate în mărime de 351 425 lei, a dobânzii de întârziere precum și a penalității stabilite de contractul de acordare a sprijinului financiar în termen de 10 zile de la data recepționării notificării date, cerințe ce nu au fost satisfăcute.

A solicitat reclamanta, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor, încasarea din contul pârteii a subvenției acordate în mărime de 351 425 lei, a penalității în mărime de 6325,65 lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 47586,80 lei.

Prin hotărârea din 19 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Gospodăriei Țărănești „Brodescu V.” privind rambursarea subvenției acordate, încasarea dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și s-a menținut hotărârea din 19 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a constatat că fișa de control pe care sunt axate pretențiile apelantului nu constituie un act de inspecție și control, deoarece nu este contrasemnat de un grup de lucru, ci doar de o singură persoană, fără ca la materialele cauzei să fie anexată proba desemnării acestuia în calitate de „grup de lucru”, noțiune ce implică participarea a cel puțin două persoane, în fișa respectivă nefiind specificat dacă semnatarul acesteia dispune de calificare în domeniul determinării suprafețelor și stabilirii hotarelor terenurilor plantate (avînd în vedere că suprafețele terenurilor învecinate nu pot fi luate în considerație la determinarea suprafeței calculate în raport cu situația juridică dedusă judecării), nefiind specificat modul și utilajul cu care s-a determinat suprafața expusă în fișa respectivă și nici dacă la determinarea proporționalității golurilor în plantație s-au luat în considerație constatările anterioare, făcute inclusiv de reprezentantul apelantei privind cantitatea de plantații uscate și motivul survenirii acestora.

Astfel, fișa de control nr. 55 din 03 aprilie 2017 nu poate fi apreciată în calitate de probă admisibilă ce ar confirma încălcarea de către intimată a obligațiilor impuse acestuia prin contractul nominalizat și prin cadrul legal și normativ pertinent, circumstanță care, examinată în cumul cu lipsa unor alte probe în acest context, denotă că pretențiile apelantei nu sunt fundamentate pe un suport probatoriu suficient.

A susținut că prin prisma art. 512 alin. (1) și (2), 514 și 572 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul dat apelanta nu a dovedit prin probe admisibile și concludente survenirea obligației intimății de a restitui suma subvențiilor încasate.

A stabilit că în speță nu se întrunesc temeiurile legale pentru obligarea intimății de a restitui apelantei suma subvențiilor încasate, lipsa acestei obligații pecuniare excluzând și aplicabilitatea prevederilor art.art. 619 și 624 Cod civil, din conținutul cărora reiese că atât dobânda de întârziere, cât și penalitatea se încasează doar în cazul constatării încălcării de către eventualul debitor a unei obligații asumate în bază de contract sau impuse de Lege.

La 25 ianuarie 2019 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând casarea integrală a actelor judecătorești contestate cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În susținerea și motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluțiile instanțelor ierarhic inferioare și a menționat că instanțele de judecată au aplicat eronat prevederile pct.138 al Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014.

A menționat că subpct. 1 al pct.138 al Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, prevede că inspecțiile suplimentare se efectuează de angajații Direcției inspecții și control pe teren și reprezentanți ai secțiilor/serviciilor teritoriale ale Agenției. Persoana care a efectuat controlul era angajat al Secției Teritoriale Orhei a Agenției, deci ea este împuternicită prin lege de a efectua controale. Respectiv instanța de fond eronat a ajuns la concluzia ce semnatarul nu ar fi avut împuterniciri.

A susținut că instanțele ierarhic inferioare nu au examinat corect și multiaspectual fondul cauzei, probele administrate fiind apreciate arbitrar, iar prin adoptarea unor hotărâri vădit ilegale au încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil garantat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului iar circumstanțele esențiale pentru examinarea cauzei au fost lăsate fără atenție, soluția instanței nefiind motivată, fapt ce echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 14 ianuarie 2019 (f.d. 152), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării deciziei de către părțile la proces.

Prin urmare recursul declarat de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, la 25 ianuarie 2019 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 25 martie 2019, Gospodăria Țărănească „Brodescu V.”, reprezentată de avocatul Elena Munteanu, a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de recurs cu menținerea hotărârii din 19 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central și a deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs

se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în prezenta cauză sunt similare celor indicate în procesul judecării asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh